

Vanrunxt : Hyena

Na Gallotta, Vanrunxt. Na alle negatieve kritieken in de pers was ik tegelijk nieuwsgierig en verveeld om hem te gaan zien. Sommige mensen geloven blijkbaar toch in hem, gezien de daadwerkelijke steun vanuit het VTC, 't Stuc en nu ook het Kaaitheater. Omdat hij Vlaming is? Weinig waarschijnlijk toch. Is Vanrunxt iemand die handig inspeelt op de dansrage en het gat in de Belgische productie of iemand die werkelijk een plaats verdient op de scène? Dat wilde ik nu voor mezelf uitmaken en ik nam mij voor mij in het slechtste geval geen blad voor de mond te houden. Dat ik het goed kon vinden was bijna niet ingerekend.

Het eerste deel van *Hyena* was een regelrechte illustratie van alle kritieken die ik opgevangen had. Om ze even op een rijtje te zetten: een pover idee, bovendien slecht uitgewerkt; een slordige choreografie, bovendien onhandig gebracht; karige goede momenten; vervelend lange trage passages; uiterst banale muziek (Siouxie and the Banshees), die op bepaalde momenten gewoon *on the beat* in 'dans' werd vertaald; zwaar op de handse symboliek;... Voor de prullenmand dus. Zelfs de persoonlijke prestatie van Marc Vanrunxt — die soms toch op een zekere goedkeuring wordt onthaald — kon me geenszins bekoren.

Het verdicht was dus zwaar geweest, ware er niet het tweede deel. Ik begrijp nog steeds niet hoe die twee kunnen bijeenhoren. Gelukkig erkent ook Vanrunxt dit onderscheid, al verdedigt hij — wat te begrijpen is — beide delen.

Na een lange aanloop groeit dat tweede deel uit tot een sterk coherent geheel, een uitgepuurde, zuivere choreografie. Het schuift voorbij, ruimte latend voor een ruime interpretatie. Verscheidene keren lijkt het een einde te nemen, maar telkens komt het weer op gang, als oosterse muziek, met lang aangehouden klanken. De klankband is slechts onderhuids aanwezig en dringt zich, net zo min als de dans, nergens op. De belichting is prachtig-rustig en bij momenten heel origineel. Al die rust, die serene ingehoudenheid, dat voortkabbelen roepen bijna een *Tai-chi*-sfeer op, zonder overdaad, met een bijna onmerkbaar beweging. Het stroomt. Dezelfde spankracht blijft het hele stuk aangehouden. De drie dansers hebben nooit lijfelijk contact, maar houden onderling voeling door hun symmetrische en canon-bewegingen,... door hun identieke situatie.

In velerlei opzichten meende ik een zuiver expressionistische voorstelling te zien. Zoals in het expressionisme lijkt ook hier de beweging vanuit het innerlijke te vertrekken, herkende ik de contracties, het ontbreken van tijd- en plaatsaanduidingen, de niet-gedetermineerde (abstracte) personages, het ontbreken van een duidelijk begin en einde,... Bovendien onderging het expressionisme een sterke invloed van het Verre Oosten (de arm- en

hoofdbewegingen, het contact met de vloer), een tendens die ik ook hier, al is het louter vormelijk, meende te herkennen. Dat expressionisme schijnt Marc Vanrunxt — wat ik toen nog niet wist — via zijn beperkte opleiding toch niet onbekend te zijn.

De veel gehoorde opmerking als zou een zeker narcisme in deze choreografie hoe dan ook storend werken, wil ik afwijzen, wars van het feit of het al dan niet zo is. Narcisme moet men kunnen aanvaarden als kenmerk van een theatervoorstelling, zoals absurditeit of agressiviteit. Wie creëert heeft die vrijheid. Zonder mijn oordeel te willen aandikken met ronkend proza, meen ik ten slotte dat zulk een vorm van choreograferen de kans moet krijgen om zich verder te ontwikkelen, en dat is dan zowel voor het publiek als voor Vanrunxt zelf bedoeld.

not H.AIR (Michael Clark & Company)

Clark: not H.AIR

Het had helemaal anders kunnen lopen voor de 23-jarige danser-choreograaf Michael Clark. Was hij netjes in de pas blijven lopen bij het Ballet Rambert, dan hadden ze daar nu misschien een Britse tegenhanger voor de Franse Patrick Dupont. Het heeft niet mogen zijn, want naast een gedegen klassieke opleiding liep Clark ook school bij de punk-beweging, wat anderen een kater van formaat en wellicht een noodzakelijke keuze had opgeleverd. Clark besliste er anders over en poogt de klassieke dans (zijn bagage en expressiewijze) te verenigen met zijn levensstijl. Nu is de klassieke dans allicht niet de eeuwigheid beschoren en het punk-'ideaal' waarschijnlijk nog veel minder, maar voorlopig doen we het er maar mee.

In hoeverre die oplossing verder gedurfd en/of geniaal is, laat ik in het midden. Feit is dat Michael Clark toch al enkele merkwaardig goed geslaagde pogingen heeft afgeleverd, waarbij wel dient opgemerkt dat zeker 90% daarvan aan de klassieke dans en hooguit 10% als afwijkend aan de punk kan worden toegeschreven. Moeten we daar nog bij vermelden dat klassiek met een exotisch franje eigenlijk ook niets nieuws is binnen de balletgeschiedenis, zo b.v. de *chinoiseries* in de achttiende eeuw. Gewoon kwestie van een vleugje *couleur local* dus. Het enige verschil is dat Michael Clark er zijn handelsmerk van gemaakt heeft.

Op het Kaaitheater kregen we de wereldcreatie van *not H.AIR* te zien en dat was al bij al maar een treurige bedoening. De ondertoon is redelijk agressief en zoals de titel enigszins aangeeft is *not H.AIR* een reactie tegen "de sentimentaliteit en het vrije liefde-ideaal" (Clark) van de jaren '60. De lange haardracht en vooral de muziek uit de musical *Hair* in de pauze haalden waarschijnlijk bij iedereen de laatste twijfels daarover weg. Zonde eigenlijk dat Clark vanuit die negatie diende te vertrekken, zeker gezien die zo duidelijk diende geafficheerd te worden.